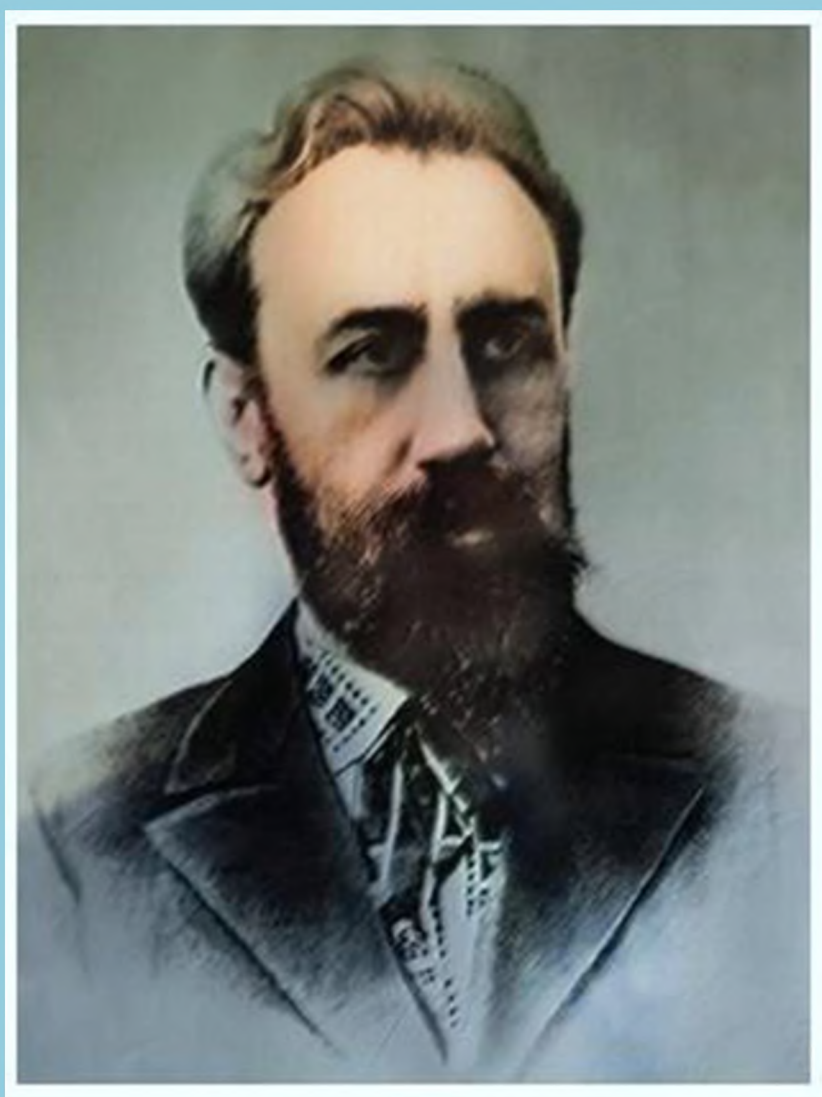

2025

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КИЇВСЬКІ ФІЛОСОФСЬКІ СТУДІЇ

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет суспільно-гуманітарних наук

Кафедра філософії та релігієзнавства

«КИЇВСЬКІ ФІЛОСОФСЬКІ СТУДІЇ-2025»

Матеріали VIII Всеукраїнської наукової конференції

16 травня 2025 року

Тези доповідей

м. Київ 2025

***Рекомендовано до оприлюднення на засіданні Вченої ради
Факультету суспільно-гуманітарних наук
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 12 від 22.05.2025)***

Редакційна колегія:

Александрова О.С. – доктор філософських наук, професор

Горбань О.В. – доктор філософських наук, професор

Вінтонів-Бахарєва С.З. – кандидат філософських наук

Купрій Т.Г. – кандидат історичних наук, доцент

Ломачинська І.М. – доктор філософських наук, професор

Мартич Р.В. – кандидат філософських наук, доцент

Тарасюк Л.С. – доктор філософських наук, доцент

Хрипко С.А. - кандидат філософських наук, доцент.

Ф 56 Київські філософські студії-2025: Матеріали VIII Всеукраїнської наукової конференції (м. Київ, 16 травня 2025 р.): Тези доповідей.
– Київ: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2025. – 368 с.

Збірка містить тези доповідей і виступів учасників VIII Всеукраїнської наукової конференції «Київські філософські студії», яка відбулася в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка 16 травня 2025 року. У поданих матеріалах висвітлено широке коло актуальних проблем сучасної гуманітарної безпеки в умовах війни, зокрема таких галузей філософського знання як філософія міста, історія філософії, соціальна та політична філософія, філософія культури, етика, естетика, релігієзнавство, філософія освіти тощо.

Збірку адресовано науковцям, викладачам вищої школи, аспірантам, докторантам, студентам, усім, хто цікавиться розвитком філософської думки. Відповідальність за грамотність, науковий і літературний зміст, достовірність фактів і посилань несуть автори тез.

<i>Оксана Білозір. ПОЛІТИЧНА УТОПІЯ ЧИ ПРАКТИЧНИЙ ДОРОГОВКАЗ? ВПЛИВ ІДЕЙ ПЛАТОНА НА СУЧАСНІ ДЕРЖАВИ</i>	59
<i>Поліна Франчук. СУСПІЛЬСТВО СПЕКТАКЛЮ: ВІД РЕЛІГІЙНИХ ІЛЮЗІЙ ДО ЦИФРОВОЇ ВИСТАВИ</i>	62
<i>Богдан Жариков. ПРОБЛЕМА СОЦІАЛЬНОГО ДЕТЕРМІНІЗМУ В ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКІЙ ДУМЦІ</i>	65
<i>Павло Логунков. КАПІТАЛІЗМ К. МАРКСА: СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКА РЕФЛЕКСІЯ СЬОГОДЕННЯ</i>	70
<i>Михайло Корост. ТРАНСФОРМАЦІЯ ТЕОРІЇ ПРИМОРДІАЛІЗМУ В ІСТОРІЇ ФІЛОСОФІЇ</i>	75
<i>Семен Паєрель. ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ САМОПІЗНАННЯ У ДІАЛОГАХ ПЛАТОНА</i>	80
<i>Алексєєва А.Ю. КОНЦЕПТ «НАДЛЮДИНИ» ФРІДРІХА НІЦШЕ У СУЧАСНОМУ СВІТІ</i>	81
<i>Дар'я Форсова. ЯК ПОБОРОТИ СТРЕС ЗА ДОПОМОГОЮ ДАВНЬОГРЕЦЬКОЇ ФІЛОСОФІЇ</i>	84

Секція III.

Аналітика соціальних і політичних процесів

<i>Юрій Борейко. СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ВЗАЄМОДІЯ ВЛАДИ, БІЗНЕСУ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ</i>	87
<i>Ольга Гольд, Максим Васалатій. МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛЬНІ АСПЕКТИ СОЦІУМУ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ</i>	90
<i>TETIANA KOSTIUK. STRENGTHENING THE POLITICAL INFLUENCE OF THE REGIONS: THE BLACK SEA POTENTIAL</i>	92
<i>Тетяна Курпій, Уляна Щирань. СВОБОДА ВИБОРУ БЕЗПЕКИ У ФІЛОСОФСЬКІЙ РЕФЛЕКСІЇ</i>	94
<i>Іван Ощипок, Аліна Дяченко. СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА ПІСЛЯ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ</i>	97
<i>Борис Стадник. СУСПІЛЬСТВО В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ НАПРУЖЕНОСТІ</i>	100
<i>Дарина Дешева. ФЕНОМЕН ПОСТПРАВДИ В КОНТЕКСТІ ФІЛОСОФСЬКОГО ВЧЕННЯ ПРО ІСТИНУ</i>	104
<i>Артем Говоруха. ДЕРЖАВА ЯК МОРАЛЬНА СПІЛЬНОТА В ЕПОХУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: АКСІОЛОГІЧНІ ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ</i>	107
<i>Даніїл Палій. ПОЛІТИЧНИЙ ЕРОС І МАГІЯ ВЛАДИ ДЖОРДАНО БРУНО</i>	111
<i>Олександр Гашицький. ФЕНОМЕН ДЕРЖАВИ В ТВОРЧОСТІ ДЖ.ЛОККА В КОНТЕКСТІ РОБОТИ «ДВА ТРАКТАТИ ПРО ПРАВЛІННЯ»</i>	116
<i>Тимофій Скарженюк. СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКІ ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОБЛЕМИ «ВІЧНОГО МИРУ» КАНТА</i>	118
<i>Вікторія Роголь. ДЕРЖАВОТВОРЧА СПРЯМОВАНІСТЬ СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ</i>	121

decades, so the issues of peace and security in the region are extremely important as an umbrella for the issues of reconciliation, integration, unification of politics and preservation of authenticity and recognition of the right for identity and otherness at the same time. BSR is undoubtedly a gateway between Europe and Asia, but it can easily transform into a portal to autocracy, subjugation through superiority, and then the threat of the collapse of democracy poisoning the nations with imperial endeavour. All these issues make Black Sea Region QR Code and will be disclosed in our comprehensive and multidisciplinary project. The project design previews one-week intensive work in the format of a summer school (in late June 2026) for the students, researchers and teachers of thematic courses of Ukrainian and foreign HEIs in a blended form with synchronous and asynchronous components when theoretical training will be combined with practical tasks in the form of micro-project in mini-groups

So, Ukraine is fighting on all fronts, providing Europe with peace and protection. Ukraine is an obstacle to the establishment of destructive and aggressive order in Europe. Europe needs Ukraine as a shield, because it has the largest army on the continent which knows how to confront Russia. Europe needs Ukraine to get knowledge about resilience, as a powerful attractor of regional action plans and initiatives. Europe needs Ukraine as a guarantor of military, humanitarian and political security and stability.

REFERENCES:

1. The 8th International Congress «Blue Black Sea». May 9, 2025. URL : <https://www.ukrinform.ua/amp/rubric-politics/3991179-bezpeka-cornomorskogo-regionu-e-umovou-stabilnosti-ta-dobrobutu-vsiei-evropi-genkonsul.html>
2. V. Zaluzhny. Speech at the London Security Conference, May 9, 2025. URL : <https://www.pravda.com.ua/columns/2025/05/9/7511519/>
3. Центр міжнародної безпеки та партнерства. URL : <https://www.ispc.org.ua/archives/3917>
4. The Center for Governance and Culture in Europe (GCE-HSG), the University of St. Gallen, Switzerland. URL : <https://gce.unisg.ch/en/research/black-sea/call-for-project-funding-2025-2026/>
5. Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University events. URL : <https://partner.kubg.edu.ua/information/university-events/1181-faculty-of-social-sciences-and-humanities-expands-partnership-and-research-horizons.html>

СВОБОДА ВИБОРУ БЕЗПЕКИ У ФІЛОСОФСЬКІЙ РЕФЛЕКСІЇ

Тетяна Купрій, доцент кафедри філософії та релігієзнавства
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

*Ульяна Щирань, студентка спеціальності «Логопедія» Київського
столичного університету імені Бориса Грінченка*

Можливість робити вибір автоматично з'являється у нас від моменту формування чітких думок щодо різних речей у світі. І ця змога продовжує існувати як одне ціле з людиною до кінця днів, хочемо ми того, чи ні.

Свобода людини включена в безпосередній процес існування та незалежно від суспільних відносин приймає, бере участь і чітко виконує регулюючі функції. Досягається вона за умови високого вміння та професіоналізму в тій галузі, де вона здійснює вплив і на якому б етапі суспільного розвитку не знаходилася. Особистість приходить до вдосконалення своїх дій на основі розвитку задатків, здібностей та через міру пізнання природної та історичної необхідності. Чим вище розвинені задатки, здібності та досягнуте вміння, професійний досвід та знання, тим більше можливостей у неї вибрати правильний шлях, необхідні методи та засоби у досягненні поставленої цілі.

Вибір на користь минулого дозволяє відчувати стабільність, спокій, бо є розуміння про те, до чого може привести вже знайоме рішення. Коли людина може «проконтролювати» своє майбутнє, це дає так звану опору для впевненості.

Проте, вибір на користь майбутнього водночас для багатьох – це страшний сон. Страх помилки і незвіданого змушує відчувати тривогу і боязнь зробити рішення у гірший бік, залишитись ні з чим. Об'єктом дослідження безпеки життєдіяльності є системи «людина – машина» (технологічний процес) та «людина – суспільство – природа», а предметом – закономірність виникнення та безтурботність їх функціонування. При цьому безпека та ризик можуть розглядатися як можливості таких систем зберегти при функціонуванні такий стан, який не допускає з деякою ймовірністю виникнення надзвичайних ситуацій.

Перші системні роздуми з безпеки та соціальної стабільності з'являються у Платона як теза «безпека - це запобігання шкоди». Цінність людини визначається її служінням суспільству та державі [3, 103]. Аристотель зміст безпеки також зводив до проблеми самозбереження. Він вважав, що безпека визначається як природне. Основними елементами соціальної системи вважається людина, сім'я, спільність, держава, а головною загрозою стабільності системи – помилковий державний устрій. Як важливу причину виникнення загроз безпеці Аристотель виділяє майнове розшарування громадян, яке породжує більшість соціальних катаклізмів у державі [1, 144].

Філософські основи безпеки індивіда, держави та власності було закладено Г. Гегелем. Так, у роботі «Філософія права» ним вводиться одне з головних базових положень теорії «громадської безпеки», а також зазначається, що завдяки державі в людині «звичка до безпеки стала її

другою натурою» [2, 87]. У «Політичних творах» він аналізує проблеми безпеки індивіда, держави та власності, акцентуючи увагу на принциповому положенні «безпека окремої людини гарантує ціле». Гегель відзначав також загальний характер і головну роль держави в забезпеченні безпеки.

Поняття «свобода» та «безпека» не взаємовиключні, а взаємодоповнюючі, що зміцнюють одне одного. Іншими словами, свобода, безпека, порядок – те саме з погляду захищеності. У 1748 р. Ш. Л. де Монтеск'є у праці «Про дух законів» писав: «Безпека – перша форма свободи» [5, 18]. У сучасних умовах пропонується синтагма – безпечна свобода. Концепти «безпека» та «свобода» стають останнім часом популярними та невичерпними. Це соціально-правові явища, невизначені та складні, діалектично пов'язані між собою.

Людство за всіх часів прагнуло до безпеки та свободи. Іншими словами, до безпечного та вільного життя. Це базисні людські екзистенційні потреби, захист яких – в тому числі і обов'язок держави. Звідси національна ідея – формування безпечного та вільного життя. У цьому випадку безпека соціального суб'єкта зводиться до вирішення двоєдиного завдання: забезпечення безпечного життя – «вітальний» (від лат. *vita* – життя) аспект та забезпечення свободи – «ліберальний» (від латів. *liberatis* – вільний) аспект безпеки.

Безпека та свобода як основа людського розвитку, а також суспільства та держави взаємопов'язані та зміцнюють один одного. Набір конституційних свобод має свій зміст та легітимність тільки як частина системи безпеки. В. Гумбольт мав рацію, коли писав: «За відсутності безпеки людина не може розвинути своїх сил, ні користуватися плодами, – тому що без безпеки немає свободи» [4, 69]. На його думку, розумні та справедливі закони однаково потрібні як для забезпечення безпеки, так і для свободи. Іншими словами, безпека і свобода можливі лише в рамках відомих, зафіксованих у нормах правил (законів). Свобода завжди породжує ризик, небезпеку та відповідальність. У вільному суспільстві не може бути колективної відповідальності, бо це означає безвідповідальність. Експерти стверджують, що немає абсолютної свободи, як і абсолютної безпеки. І те, й інше конкретно і відносно.

Іноді свободу ототожнюють із хаосом, анархією. Треба розуміти, що свобода полягає не у хаосі, а у порядку. Порядок – це правила поведінки, що склалися або встановлені будь-де (у нашому випадку – в суспільстві). У громадянському суспільстві людина зобов'язана дотримуватися суспільного порядку, заснованого на правових, юридичних норми. Дотримання громадського порядку призводить до безпеки. Знов ми бачимо проникнення, взаємовпливу категорій свободи та безпеки. Інакше кажучи, йдеться про безпечну свободу.

Варто акцентувати декілька слів про обов'язки як складової частини дихотомії «безпека – свобода». Обов'язок, як бачимо, – це міра суспільної

необхідної поведінки людини, покликана разом із правами і свободами забезпечувати баланс, стійкість та динамізм правового регулювання. До основних обов'язків належать дотримання Конституції та законів, повага прав та свобод інших осіб та ін. Вчення про обов'язки поряд з думками, відчуттями, цілями пов'язано і зі свободою. За Г. Гегелем: «В обов'язки індивід звільняє себе до субстанційної (те, що існує самостійно, саме собою) свободі. Обов'язок є обмеження не свободи, а лише її абстракції, тобто несвободи: вона є досягненням, сутністю набуття ствердної свободи [2, 212].

Свобода – впевненість у собі і у своїх думках щодо важливого вибору. Насправді, нічого у цьому світі не можна назвати легким вибором, але відмова від будь-чого може привести до складніших наслідків. У кожного з нас свої цінності, цілі, критерії оцінювання. Так чи інакше будуть труднощі, але ви завжди можете обрати «своє важко». Рух, дії – те, що насправді приведе до результату. Банальна річ – помилки, це нормально і це потрібно. Без них не буде досвіду. Нічого у цьому світі не постійне. Особистий вибір, це ваше право і відповідальність у непостійності.

ДЖЕРЕЛА:

1. Арістотель. Нікомахова етика / Αριστοτέλους. Ηθικα Νικομαχεια. Пер. В. Ставнюка. К.: Аквілон-Плюс, 2002. 480 с.
2. Гегель Г. Основи філософії права. Київ: Юніверс, 2000. 336 с.
3. Платон. *Держава* / Пер. з давньогр. Д. Коваль. К.: Основи, 2000. 355 с.
4. Савицька І.М. Свобода як звільнена свідомість: історико-філософський дискурс. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія : Теорія культури і філософія науки. 2013. № 1057, вип. 49(1). С. 67–71.
5. Rakhimjanova D. S. Conversion of the Phenomenon of Freedom in the Ancient Philosophy. International Journal of the Arts, Humanities and Social. 2021. № 6. С. 17–21.

СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА ПІСЛЯ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ

Іван Ощипок, кандидат політичних наук, доцент кафедри політології та соціології Факультету суспільно-гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
Аліна Дяченко, студентка спеціальності «Політологія» Факультету суспільно-гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Наукове видання

КИЇВСЬКІ ФІЛОСОФСЬКІ СТУДІЇ-2025

Матеріали VIII Всеукраїнської наукової конференції
(м. Київ, 16 травня 2025 р.)

Цифрове видання

Рекомендовано до оприлюднення 22.05.25